

SZARVASI ÚJSÁG.

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 5 frt. - kr.
Félévre . . . . . 2 frt. 50 kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasarnap.

Az előzetes példányok a lap szerkesztéséről és a közleményekről az újságban Szarvasra küldendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRBETESÉK

utányos áron vettetik fel

A hirdetések az újság minden számában és nyomtatott kiadványában felvehetőek.

Budapestben a hirdetésekért elöljáró Barátok a Magyar Újságírók Társaságánál, továbbá A. V. Goldberger, szerviz.

Egy fontos helyi intézmény.

E lapokon már több ízben tárgyaltott azon visszás körülmény, melyszerint népünk teljes magyarosodásának kellő út nem nyitattik, amennyiben ez érdeken népszerűnk csak felsikerről működnek. Hogy mit kellene tenni a teljes siker elérére: azt mindenki belátja, de míg az egyházi és iskolai igazgatás ez ügyet fel nem karolja, főösleges minden okoskodás. Nem is czélunk ezuttal okolgokat helygatni, melyek bizonyos „magajottbegel” binnak: hanem egy már létező intézményre kívánjuk felhívni a közönség figyelmét, mely intézményre, mely kellő felekarolás mellett valószínűleg a magyarosításnak egyik leghivatottabb segítőtje lenne.

S ez a kisdedovó intézet, mely már az irányításában igen szűk körben gyakorolhatja a nagy hatását, a mennyiben annak, mint magánintézet, folytonosan anyagi nehezsegekkel kell küzdenie.

Tény az, hogy ez a létező intézmény egyik leghatásosabb előmozdítója lenne a magyarosodás ügyének Szarvason: de természetesen csak akkor, ha közönségi intézménnyé alakíttatnék s nagyobb szabású szervezetet nyerne.

Városunk a kor követelményeinek megfelelő adozatok hozására mindenben minősítettnek mutatta magát, midőn a siker igen halvány reménye mellett is egy szintén speciális helyi érdeken magyszerű elhatározást tőn. Ma már van vasutunk, s ezáltal gazdasági és ipari haladásunknak biztos alapja megvetve.

Város, mely az anyagiakban ily adozatkésztséget tanusít, okvetlenül áll az értelmiségnek azon fokán, hogy belátja azt, miszerint a népnevelés fontos érdekeit is fel kell karolnia; s midőn a szarvasi

magán ovodának közséjivé alakításáról van szó, az előre látott eredmény mellett nagyobb szerű áldozatok tételére nincs szükség, mert azon összeg fedezé-ére, a mennyi szükségeltetnék egy-két nagyobb szerű közséjivé kisdedovó fenntartására, a polgárság bizonyára szívesen adozna, a közséjivé adó során.

E tekintetben a leghatásosabb alföldi város szép példával jár elől, s mondhatjuk, hogy a közséjivé ovodák felállításának közejivében egyenlő fontosságú a népszerűségével, sőt az előzetes tekintetben még nagyobb sikerrel párosul, a mennyiben különböző munkák elvégzéséhez szükséges népszerűségű adozások valódi megvalósulása.

Tény az, hogy egy-egy ilyen intézmény fenntartásának a városi adozások polgárság hatalmas támogatása mellett is csak az az intézmény tevékeny lehet, melynek az ovodát nevelésére, főleg azért, mert a díjak jelenleg igen magasak.

Közséjivé ovodák felállítását a vállalat rogtán segítve emeljük hájon, mert ezek közséjivé adozások tartalmán fenn, az egyesekre nagy terhet nem rovnának.

Ajának ez eszmét a városi képviselői pártoló leveleiben, először, mert az eredmény köznevelési ügyi oldala a sikert előre is biztosítja, másodsor, mert a magyarosodás ügye hatalmas eszközet nyerne ez intézményben.

Az a gyermek, mely kisdedovó korában tapintatos nevelésben részesül, egész életén át megőrzi a jó irányítás a nyelv, melyet zsege felke beszívott eltörülhetlenül marad meg emlékezetében: s mintán ez eredmények egy okszerűen vezetett kisdedovó intézetben praegnansül jelen keznek, s azok nálunk a közélet legkiválóbb tényeiül kell hogy fogadtassanak: valóban itt az ideje, hogy ez érdeken kellő intézkedés tétessék.

A községi magyar ovodák eredménye néhány év alatt bizonyára sikeres újítást eredményezne a népiskolák vezetése körül is, a mi szintén kívánatlóssá teszi megalapításukat.

Szóval: ma már városunk nem nélkülözheti a községi ovodát a nélkül, hogy a hiányérzet minden lépten szembetűnő ne lenne: s mert meg vagyunk győződve arról, hogy a városi képviselő testülettel áthalja ez eszme komolysága: remélni merjük, hogy ez irányban a kellő lépések mielőbb megtételnek.

S. S.

H I R E K.

A kenderáztatás sajónja ismét kezdetet vett. Ki hiúvá azt ma már, hogy a közegészségügyi szempontból kiszámíthatatlan kárú művelettel, a folyó vizekben, országos törvény tiltja: azt hisszük, a tények legalább ezt igazolják, hogy erről a közigazgatási közegek sem tudnak semmit, mert különben talán csak intézkednének ez irányban. Egyébként a mi azzial viszonyainknak megvan az a sajátos oldal, hogy mag neveteseges apróságok külföldi gondban részesítenek a hatósági közegek részéről: addig a legfontosabb dolgok merőben elhanyagolhatnak. Így pl. a székelyes vízvezeték felülvizsgálása kitogastalannal történt: de aznál is sem gondolik, hogy nem csak a felülvizsgálás, de az egész vízvezeték rendszerének felülvizsgálata: pedig a 1911. évi törvényekből kiderítik, hogy a határozottan tiltja az eljárást. Hogy nálunk máj roppant mérvben divik a kenderáztatás, arról híki meggyőződést szerzünk magának, ha a hárdo alatti folyókat megtekintik, melynek partját fontok azáltalán levo. Ezenre Valóban úgy lenne ma meggyőződés a vezetékek rendszeres eljárást, csak utalván a kenderáztatásról, hogy azáltalán a kender

száritását is, a mi plane bent a városban történik — eszközjék kint tanyáikon. Ilyen dologban nincs pajtaszkodásnak helye, s végre is, ha a mi közegeink nem tesznek semmit, a felsőbb hatóságoknak kellene erélyesen intézkedniök e tárgyban.

— **Magyar kávé.** A lovasi pusztán Haránthy Lőrincz földbirtokos kávet ültetett s az eddigi eredmény meglepőleg kedvezőnek mondatik. Annak idején nustrat szándékozik küldeni több hazai gazdasági akadémiához és nagykereskedőhöz, hogy a kávé használhatóságáról véleményt adjanak.

— **Egy kommunista nő.** Auclere Hubertine kisasszony, ki a tavalyi marseillei kommunista kongresszusban magát mint a nőemancipáció előharcosát tüntette ki és az adó fizetést megtagadván, butorai az adóbehajtók által lefoglaltattak, a következő nyilatkozatot bocsátotta közre: „Butoraim lefoglaltattak. Én, ki semmi sem vagyok, ha választásokról van szó, úgy tetszik, még is vagyok valami, ha fizetés forog fenn. Ma reggel lefoglalták butoraimat. Mivel az adó fizetésért jogaimat követelem, mert nem akarok fizetni olyasmért, mire nem szavaztam és a minék kezelését nem lehet ellenőriznem, ezért a fiskus butoraimat ma lefoglalta. — Ez ellen tiltakozom. Tiltakozom a rablás ellen, mely egy csupán férfiakból álló kormány által követtetik el rajtam, mely jogaimban korlától, de pénzemet elveszi. Kijelentem, hogy az ellenem folytatott harcban nem engedek, de az erőszakosságot tűrnöm kell.“

Városunkban igen ezélszerű rostákat készít és tart raktárban Fischei Jozsef gépész, a nagy gőzmalom muvezetője, melyek bármely gépgyar termelkeivel kiálják a versenyt. Örvendünk, hogy a helyi ipar ily kombináltabb gépek előállítására is képes, s midőn e tényt constataljuk, felhívjuk reá a gazdaközönseg figyelmét.

Beküldetett. Az érdemes tanács aligha bir tudomással, hogy az ő temető alatti vályoggödörök forító állóviz, kenderáztatónál szolgál: különben ismert erélyenél fogva bizonyára elejét vette volna a közegészségügyi törvénybe ütköző eme rendellenességnek: itten hívjuk fel tehát figyelmet, hogy a már beaztatott kender kihordatása iránt intézkedjék, s újabb aztatási kísérleteknek elejét vegye. J. P.

T Á R C S A

D A L O K.

I.

Vidd esti szellő e dalt
A kedves ablakára,
Sugjad fülebe lagyat
Hogy a szerelmi vágyban
Meghatók nemsólara

Milent az éji leple
A lang földbe ertem
A szenvedély e eget,
De vissza megse lepek
Hanyadjak el tüzeben

Egjen el szívem izzo,
Gyilkos szerelmi langban
A csalla vak reménynek
Tovább miért is eljek
Épeszto, bús homalyban

Vidd esti szellő e dalt
A kedves ablakára,
Mondd, hogy csalódva, megis
A sár sötét ölen is
Csak ő lesz szívem alma...

II.

Csöndes alom ül a tajra,
Szallj dalom, szallj ablakára
Mondd, hogy e szív elhalóban
Mint a level hervadóban

Tarlott erdő újra zöldül,
Virág fakad a mezőből.

Virág fakad mindenféle
Csak a szívem jajjal tele!...

Harcz a medvével. Egy Kásvai Harcán Avran nevű legény, mint pakular voláh juhász a görgegyi kine-stari Bunyasza nevű havason juhokat őrizven, azt vette észre, hogy a juhok összefutottak, mert valamitől megijedtek s a mint szerteszét nézett, meglát egy tőle nem messze levő nagy medvét. A medva is észreveve őt, dühösen a pakularnak rohant, ki is a kezében volt fejszével a maczkót fejbe vágta, azután a második csapással egy kormet s a harmadik csapással pedig hasba vágta, de mind a mellett az még jobban közeledett hozzája s miután a pakular már a fejszejét nem használhatta, meglógta a medvének két első lábát s leakarta a földre teríteni, ekkor a medve szájával beleharapott a legény arcába s balfeől a húst, bőrt s balszemét kiszakította, mire a legény kénytelen volt elereszteni, ekkor a medve a legény jobb karját fogta meg s azt eltörte. Több ereje a medvének se lévén összorogyott s ott megdöglött. — A legényt gazdái megtalálván, bevitték Gyergyó-Szarhegyre az orvoshoz ki is a vertol kitisztította, de szemét helyre tenni persze nem tudhatta. Ily állapotban nagy fájdalmak között 3 nap alatt hozták Görgey Szt.-Imrére, a honnint is a marosvásárhelyi kórházba szállították. Életéhez mint a Kelet írja keves a remény.

— **Szerencsétlenség** történt a napokban az epülöben levő szentandrási hídnál. Ugyanis a ezőlőpverő kalapács-hoz oly vigyázatlanul közeledett egy szarvasi illetőség nap-zamos, hogy az fejet több helyen összezúzta. A szerencsétlen ember még elve szállítatott Szarvasra: de sehol sem esakhamar meghalt.

Bekü detett. Tekintetes szerkesztő ur! A f. évi július 25-án Mező-Beregyben rendezett művelődési elnökségi tanácsülésről megkezdett számolást van szerencsénk a következőkben tudni: Bevétel 199 ft 40 kr. Kiadás 95 ft 36 kr. marad tisztá jövedelem 104 ft 04 kr. Teljes tisztolattal a rendezőség.

A szarvasi izr. iskolában máj 25-án tartatott mező-északi tizsa ut. magyszámú erleklodo közönségi gyűlés, mely az eredményről mindent meg volt elégedve. A iskola szellemi művel. tekintetben magyar: s a tanítványok körükhez képest meglepő előhaladást tapasztaltak, ezáltal is az

előadott tantárgyakban, mi főleg Schiff és Glück tanító urak lapintatos vezetésének érdemére válik.

— **A tiszavidéki vaspályának átvetele** es a magyar államvaspályák igazgatótanácsa alá helyezése következtében a szolgálatban több egyszerűsítés eszközöltetett. Így a tiszavidéki es államvaspályá eddigi közös állomása a kettős szolgálat beszüntetett es az egész szolgálat az egyik igazgatóság közegét által végeztetik. Továbbá, ha az egyik társaság mozdonyai a másik vonalára átmennek ezekért ezentúl kölcsönzési díj nem fizetetik. Az igazgató tanács az egyesítés következtében letesítendő tariffaváltozásokkal is tüzetesen foglalkozik.

— **A budapesti kereskedelmi akadémia** a hogy lapunk hirdetési rovatában is említve van — f. é. szeptember 1-én nyitja meg a 24-dik iskolaévet, es e minden tekintetben példásan vezetett intézet, mely külön tantervi es tervei miatt még a külföld előtt is tekintéllyel bír, a tanszakmában mindazt nyújtja, mi e tekintetben a jelenkorban követeltetik.

A békésmegyei gazdasági egyesület jul. 2-5-én rk. gyűlést tartott. Főbb tárgyai a következők: 1. A zalamegyei gazdasági egyesület átküldvén a békésm. gazd. egylet által a lejárvani gazdák-kongresszus végrehajtó bizottságának memorandumra tett észrevételei feletti tárgyalását, melyből kitűnik hogy a nev. egylet helyesli a békésmegyei gazd. egylet észrevételének legfőbb eszméjét — csak a 1/3 kr.-os adónak a gazd. egyesületek javaraváló rendszeresítését veti el. — fölolvastatott es az utóbbi pontot kivéve, mely félreértésen alapúl, s amelyre külön felelet fog adatni, örvendetes tudomásul vétezték. 2. A békésmegyei méhészet-egyesület elnöksége felkérte a gazd. egylet választmányát, engedne meg, hogy az egyesület évi gyűlésén egy alkalomával méhészeti állatkiallítást rendezessen, egyúttal emneket is ker. jutalmazásra. A választmány helyt ad a ker. szának, es 3 ezüst es 3 bronz ermet adományoz. 3. Molnár S. titkár beterjesztette azt az emlékeztetőt a gazdasági egyesületek szövetkezetek tárgyában, melyben a békésm. gazd. egyesület álláspontját igazolanda ut. es az a gazdasági egyesület felhívásával szemben. Elmondta az ad. egyesületek eddigi össze nem függő egyenletlen gazdasági es hazagos működését, hanem az ezen hány polgárok örvendetesen megindult mozgalmat nem

III.

A sötét éj holló-szárnya
Rezdul már a lombokon.
E sötetség, e borulat
Bús szívemmel oly rokon.

Nehez sohajt, zokogó jajt
Lenget a bús éji szel —
Élmulasról, nyugovasról,
Jól tudom, hogy mit beszél!...

Elpihennek, de hiába!
Oh, hisz ott is csak velem,
Siromba is elkiser a
Boldogtalan szerelem.

IV.

Könnyu a madarnak
Messze, messze szállni,
De nehéz ennekem
A babamtól valni.

A madar szebb tajra,
Uj parra találhat
De az ügyent, mint en,
Megoli a banat.

V.

Halaványul már a csillag,
Utra kel a rózsáillat.
Hajjalodik már az égen:
Ébredj te is remenysegem!

Oszoljon a sötét boru,
Ne legy szívem oly szomorú —
A szerelem menyerszaga
Rád borul tan valahara!

Jellemképek az üzlet világból.

Másodrendű utazó ügynök.

A hajótulajdonos.

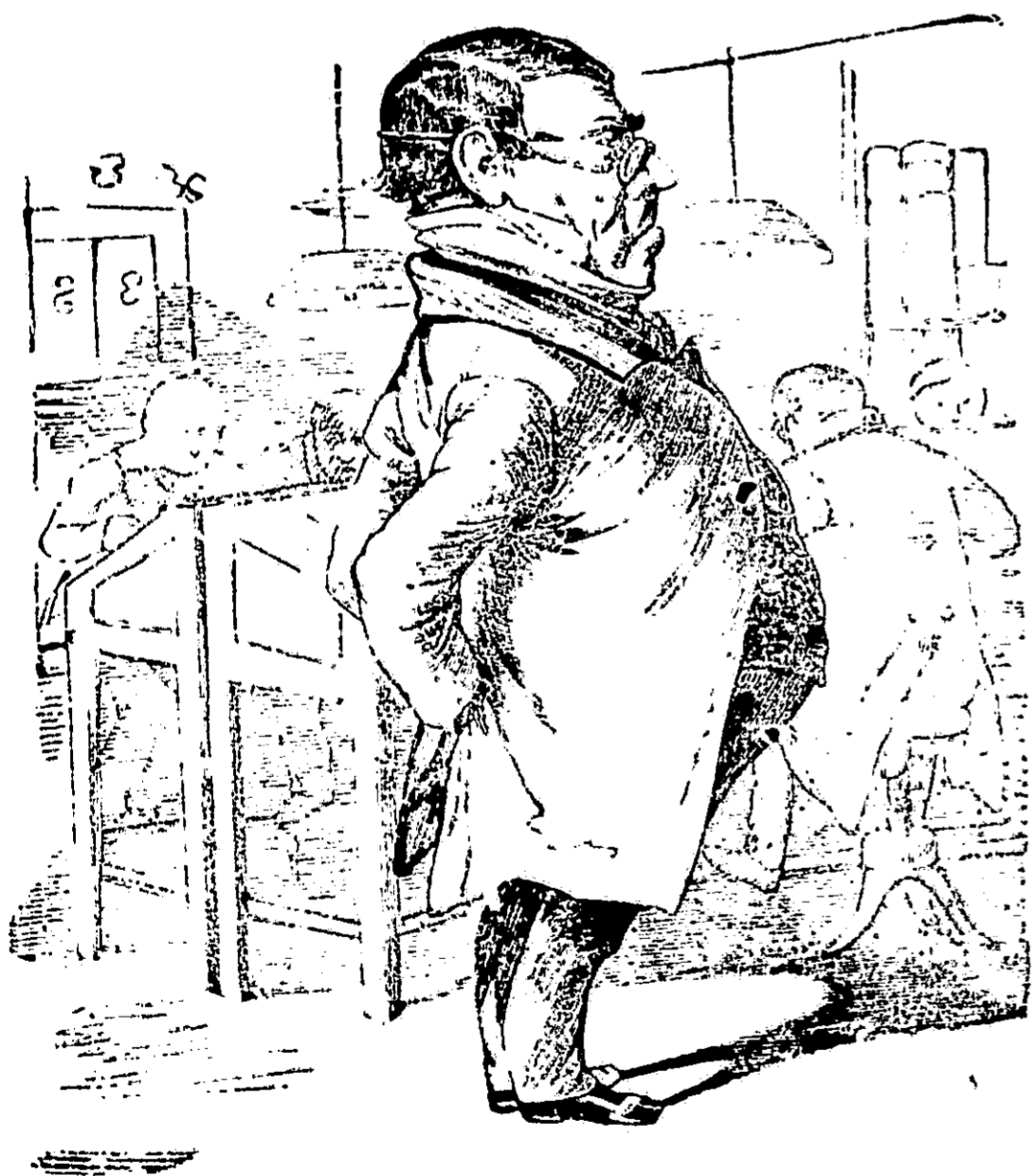
A börzekerály.

A börzespekuláns.

A bankház dandy-je.

Az irodafőnök úr.

Üzletoperáció.

A BUDAPESTI

KERESKEDELMI AKADEMLIA

alsó középiskolához kapcsolódó három évfolyamból álló nyilvános felsőbb kereskedelmi tanintézet, melyhez még egy előkészítő osztály is csatlakozik. f. év szeptember 1-jén nyílja meg huszonnegyedik iskolai évét: a beiratások f. év augusztus 30-dikától szeptember 5-dikéig eszüközölhetnek.

Az előkészítő osztályba való feltételre e betöltött 13-ik életév, meg a 3-dik középiskolai osztály bevégeztének megfelelő ismeretek kimutatása (vagy bizonyítványnyal, vagy felvételi vizsgálat utján) kívánatlik. Az évi tandíj 150 ft. Az intézet érettségi bizonyítványai az egyévi önkényfe; szolgálatra jogosítanak. Minden egyebekre szivesen nyíjt fevtárgosítást, valamint programokkal és prospektusokkal ingyen szolgál az

intézet igazgatósága.

Házeldés

Alólirotnak Szarvason, a vasutközvetlen közelében, a nagyutoza sarkán levő korcsma-helyiséggel ellátott

kényelmes berendezésű háza,

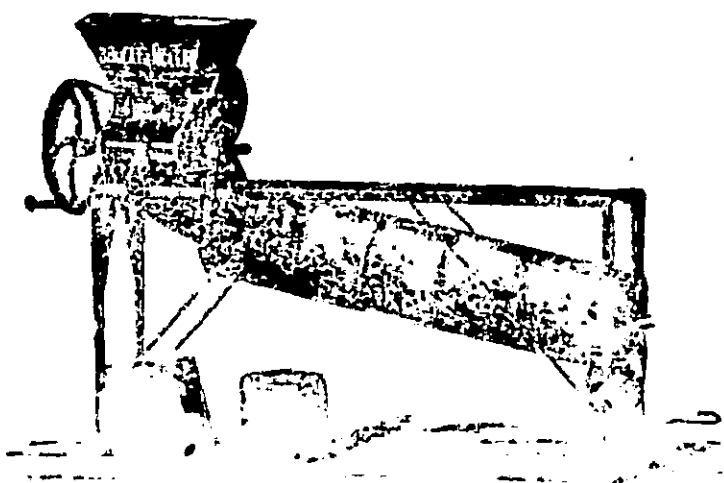
melynek telke 320 □ ölet tesz ki, jutányos áron és kedvező feltételek mellett eladó.

Ezzel egybefüggőleg faraktárára is végeladást hirdet.

A feltételek megtudhatók Szarvason

Schulcz Andrásnál.

Minden kiállításon az első érdem-eremmel kitüntetve.

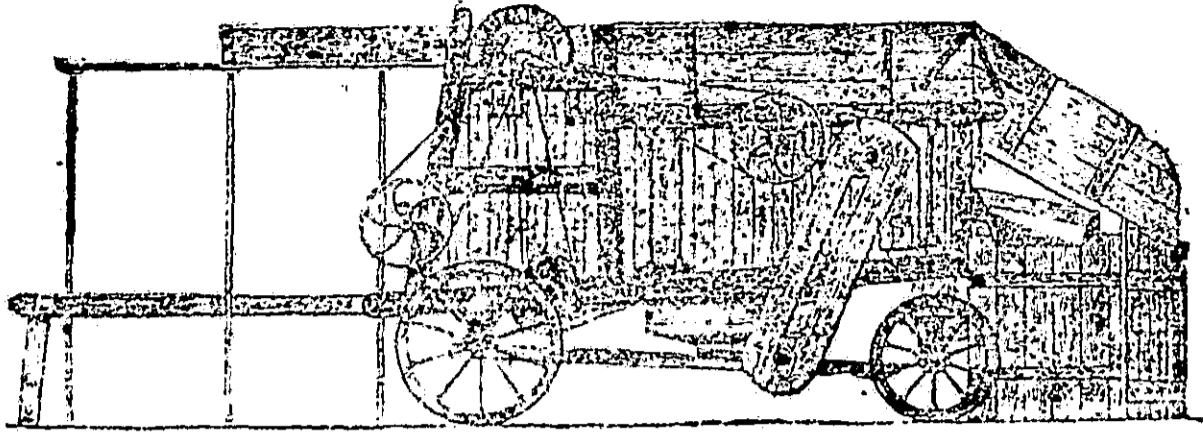

Brogle J. és Müller

gép-
és rosta-lemez gyára
Budapesten.

- a Margit-híd közelében, készít
- Tricuróket** (konkoly választó) 6 különféle nagyságban.
- Tricur hengereket** malmok számára.
- Kóptatókat,**
- Szelelő rostákat,**
- Szítákat és rostákat,** cséplőgépek számára.

FEHÉR MIKLÓS vezérügynök.

ajánlja Hofherr M. szabadalmazott járgányos tisztító szerkezetű CSÉLŐGÉPEIT 4 kis mokány lőerőre, mely gépek a szerelt lapasztalatok nyomán a legmunkaképesebb- s legtartósabbnak bizonyultak a tiszta munkájoknál fogva a legkönnyebb járáttal párosítva legalkalmasabbak a birtokosoknak.

Ajánlja továbbá: A „magy. kir. államvasutak gépgyára által készített kevés tüzelő anyagot igénylő erős szerkezetű fa, kőszén és szénalutásra egyaránt alkalmas GŐZMOZGONYOKAT és ugyanezen gyár által készített vasrendés GŐZCSÉPLŐGÉPEKET, melyek kiváltképen „szilárd kivitelűk” és nagy „munkaképességük” által tüntették ki magukat; valamint mindennemű legjellegesebb bel- és külföldi gazdasági gépeit a legjutányosabb áron.

Iroda. Raktár és Műhely Budapesten. üllői út 25 sz. „Köztelek”

Arjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Vendéglő-haszonbéri hirdetés!

A gyomai regalbérlő GRIMM SÁMUEL a gyomai vasút közelében, a vasúti utcában létező a város tulajdonát képező házat három évre, vendéglősnek azonnal bérletbe adná.

A ház nyolcz vendégszobát,
egy ebédlőt, egy borivót,

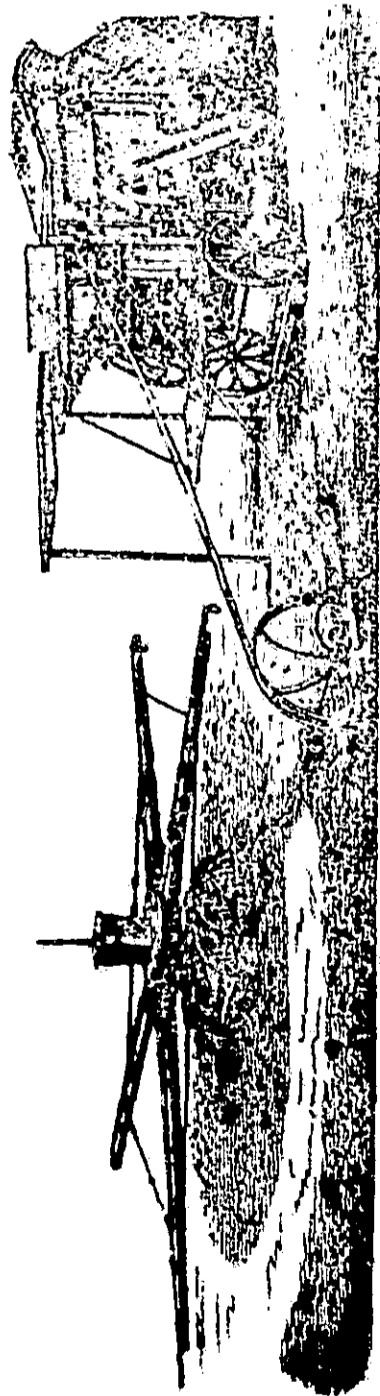
élésüzemanyagát. Piaczét,

8 lónak való istállót tartalmaz

tágas udvarral és azonnal birtokosható.

A hérleni szándékozó vendéglős munkatársvezetett regatár által a közelebbi feltételeket személyesen vagy másbélileg tudakolhatják.

Gyoma 1880 július hó 29-én.

CLAYTON és SHUTTLEWORTH

gazdasági gépgyárak

RAKTÁR: BUDAPEST, VILCOZI KÖRUT.

ajánlják valamennyi eddig létezőt vincláthalon első jutalmúját nyert

szőlőmozdonyoknál, fa, szén és szőlőmozdonyoknál.

szőlőmozdonyoknál, fűtő- és szőlőmozdonyoknál, továbbá

6 lovas járgány-cépiógépeket, tisztító és szőlőmozdonyok.

szőlőmozdonyoknál, boronáikat, szőlőmozdonyok, fűtő- és szőlőmozdonyok, egy vasu egy, mint a híre, szabadalmazott három vasu ekkéket, valamint minden más egyéb gazdasági gépeket a legjutányosabb áron

Képes arjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.